

Belgiat käega katsumas

(Algus «Harju Elus» nr. 40)

Sven Sagris

Mõnda kauplemisest

Kaubakülluses ägavad poed ei ole kellelegi uudiseks. Mõned üldisemad tähelepanekud. Uutes äärelinnades ja maakeskustes on suured, avarad kaubakeskused. Need on reeglina ühekorruselised väga suurel territooriumil asuvad suures osas akendeta hooned. Ei ole mõeldav, et selline kaubakeskus tehakse ilma suure parkimisplatsita. Meil keeravad kõik autod liiguvad ostjad, kes sõidavad Tallinnast välja Leningradi maantee suunas, sisse «Järvevana» poodi, sest see on üks vähesi, kus autoga poe ees seisma võib jääda. Mujal tuleb otsida nurgataguseid ja kõrvaltänavaid.

Parkimisplatsil on varikatuselised ostukäred. Et need oleksid alati korralikult varikatuse all reas, on tehtud lihtne, kuid mõjuv viibe rahakotile. Kõik vankrid on ketikesega koos. Kui paned ketikesse küljes avasse 20 FR metallraha, vabaneb üks vanker teisest. Raha jääb aga vastavasse hoidjasse sinu vankri küljes. Kui pärast hoiuasendisse tagasi, raha vabaneb. Varem olevat mahajäetud vankrid risustanud parkimisplatsid. Vankril on spetsiaalne iste väikelepse-laste jaoks. Kaupluse ustele lähenedes avanevad need tänu fotosilmale. Ühel tasapinnal olevad osakonnad võimaldavad sama vankriga kõik vajalik kokku otsida. Kassa juures olev väike linttransportöör võimaldab kau-

ba kassiiri ette laiali laotada. Naabri ostudest eraldab kauba lihtne teisaldatav liistuke. Loomulikult töötab kassiir habemeajamismasinat meenutava aparaadiga, mis kauba otsast ülelibistamisel lisab vastava summa koondarvele. Teispool kassat ootavad iseendast mõistetavalt kotikesed kauba pakkimiseks. Kord oli ühel minu ostul kadunud hinnalipik. Kuni hinda raadio teel viie minuti jooksul selgitati, ootasin. Vabanduseks ütles naeratav kassiir, et minu ostult on seetõttu 10% hinnast maha arvatud.

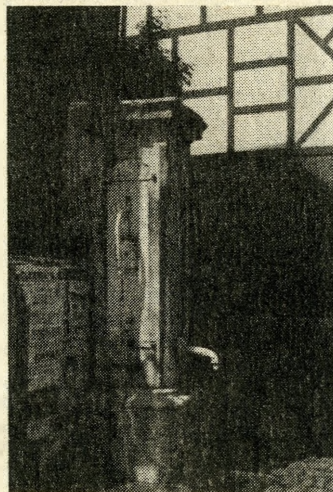
Majatarvete, ehitustarvete, aiatööriistade osakondades on valida kõik, mis sellealast maailmas olemas on.

Linnades eelistatakse suuri kaubamaju. Mitmekorruselised kaubamajad on kõik varustatud eskalaatoritega ja iga kaubamaja keldrikorruusel on ka toidukaubad.

Tavaliselt on kaubamaja üla- korruusel ka toitlustamine. Väikestes luksuslikes erapoodides käivad ainult väga varakad inimesed.

Mis kogu kaubandusele erilise võlu ja sära annab, on valgustus. See on meie mõistes meeleletu. Kõik särab ja säteb. Kurb oli seal meenutada meie tolmunud pirnidega hämaraid poekesi.

Tulles sellisest hiiglaslikust külapoest näiteks Tallinna n. n. Taksopargi ringil asuvasse Tallinna keemiakaupade esinduspoodi, tekib tahtmatult mõte, et seal «näruses maailmas» ei kõlbaks see hoone ka mitte ostu-

vankrite hoidmiseks. Meie aga oleme õnnelikud, et on koht, kust purgi põrandavärvi saad.

Pöörasin sisse ka Liege zoo-kauplusesse. Tuhanded linnud, kilpkonnad, maod, aga ka koerakutsikad, kassipojad ja kitsetalised. Hiigelpood, täis linnude ja laste sädini. Samas jahitarvete ja kalapüügiiristade osakond. Muidugi ei puudu ka loomade-lindude hoidmiseks vajalikud puurid, rihmad, ketid ja mänguks vajalikud mänguasjad.

Igapäevases majapidamises näitas Hans mulle kümneid omavalmistatud asju, mis kõik on tehtud poest ostetud valmisdetailidest. Võtame kasvõi valmis aknakatted, mis seest present-rihma abil õhtul akendele väljaspoole ette lastakse. Need massiivsed katted hoiavad ära sissevaatamise, kiviga puruks viskamise ja akna kaudu varaste liikumise, sest olles küllalt raske, ei ole neid väljaspoolt võimalik avada.

Väikepakendis võid osta 5—10 tšit niisugust naela või kruvi, kui sul parajast kodus tarvis

läheb. Kõik need on piasiasjad, kuid näitavad, et seal ei mõelda mitte ainult kasumile, vaid ka inimese heaolule.

Kaubanduslikuks reklaamiks on kõik peensusteni läbi mõeldud. Hinnal välditakse viimase võimaluseni esimese numbriga suurenemist. Tekib petlik illusioon, et ei olegi nii kallid. Näiteks 2995 FR; 295 FR või 95 FR. Eks ole ju palju ilusam kui 3000 FR, 300 FR või 100 FR. Esimene number kutsub ligi. Kui kaubamajal on oma parkimisplats, siis ka kõige tühisema ostu korral sellest kaubamajast on parkimine tasuta. Müüja ilmumus alati siis, kui sul just teda tarvis oli. Ei õnnestunud näha grupiti lobisevaid müüjaneiuksi.

Tere, pesemata Venemaa!

Pjatigorskis on M. Lermontovi majamuuseumi seinal «Jää jumalaga. Pesemata Venemaa». Arvan, et koju tulles sobiks selle ümberpööratud variant.

Kuna meie merelaevanduse agent Antverpenis ei suutnud mulle sõiduks sobivat kaubalaeva leida, tuli tagasi tulla rongiga üle Minski.

Liege raudteejaam. Läheneb kiirrong «Ostende». Kaks tulla-va rohelist vagunit. Seest siiski veidi teisiti. Meie tellimusel Saksamaal valmistatud kolmekohaliste kupeedega. Kupees on ka kraanikauss. Tursked meesvagunisajad. Esimene üllatus kõrvaltvaatajana. Pidevalt välisrongis sõitvad vagunisajad ei oska sõnagi ühtegi võõrkeelt. Berliinist alates alustavad vagunid tulla-va tantsu. Ka muidu nii korralik sakslane on sotsialistliku tööstiili omandanud.

Sakslaste teenindatavas restoranvagunis ei ole üks tüüpiline rusikamehest veteran rahul kõr-

gete hindadega. Püüdlukult püüab naeratav sakslane temaga vene keelt rääkida.

Minskis selgub, et jääme «Tšaikast» maha. Ähvardab ööpäevane ootamine. Hilinemine tekitab Brestis ajast ja arust rataste vahetamisega. Tolliametnikud käitusid jällegi väga korrektsetl.

Selgub, et kusagilt logiseb kohale kiirrong Simferopol—Riia. On kuus tundi hiljaks jäänud. Koos toreda lätlastest abielupaariga saame sellele piletid. Nagu pilkeks 13. vagun. Ja siis ta tulebki. Kuna võib tulla sekeldusi raudteega, siis annan ka kuupäeva, 24. november 1989. a.

Vagunisse sisenedes ilmneb, et mõlemad naisvagunisajad on purjus. Vagun rõkkab magnetofonimuusikast ja laulust. Vagunisajad lausa tantsivad koridoris.

Uritame läti Janisega restoranvagunis süüa saada. Laua ääres istub ainult suurekaaluline ja kuldhammastes särav restoranvaguni oma rahvas. «Meil ei ole midagi!» Hästi tuttav vastus. Nähes meie nõutust, antakse Liidale korraldus otsida, ehk on «piroosnojet».

Liida läheb nurgas oleva puukasti juurde, võtab sealt peoga koogid ja viskab meie ette paljale lauale. Sööge, poisid! Kuna koogil pole viga, siis tellin veel ühe ja annan Liidale meie laual oleva tühja leivataldriku.

Põlglikult visatakse see tarbetu ese lauale tagasi ja jälle lendab peost uus kook lauplaadile.

Nii algas aklimatiseerumine. Meenub APN-i uhke puhkebaas Pärnus. Pidi olema vaheetapiks väliskorrespondentidele aklimatiseerumisel kodumaale saabumisel.

Tere jälle, pesemata Venemaa!

(LÖPP)